

בראשית

ספר פרי צדיק , לרבי צדוק הכהן מלובלין זצ"ל :

בתיבת בראשית נכלל כל מעשה בראשית כמו שמצינו...

ואיתא בתיקוני הזוהר תלת פקודין במלת בראשית

- יראת ה' כגוונא דא ירא בשת

. - ברית כגוונא דא בראשית ברית אש

- שבת כגוונא דא ירא שבת.

והתלת פקודין הללו הם מכוון כל הבריאה וישראל מקודשים בהם.

יראת שמיים – בושה:

ספר פרי צדיק פרשת בראשית - אות א

ואיתא (נדרים כ.) בעבור תהיה יראתו על פניכם זו בושה לבלתי תחטאו כו', כל אדם המתבייש לא במהרה הוא חוטא ואיתא (ריש הג"ה שולחן ערוך אורח חיים) כשישים האדם אל לבו שהמלך הגדול הקב"ה אשר מלא כל הארץ כבודו עומד עליו ורואה במעשיו כו', מיד יגיע אליו היראה וההכנעה בפחד השם יתברך ובושתו ממנו תמיד ואמרו (שם) מי שאין לו בושת פנים בידוע שלא עמדו אבותיו על הר סיני. כי במתן תורה היו הכל אפילו הנשמות שעתידין להבראות כמו שדרשו (מדרש תנחומא יתרו יא) על פסוק ואת אשר איננו פה עמנו היום, וכולם ראו את כבודו ואת גדלו יתברך שמו וממילא יש להם יראת בשת וכמו שאמרו (ברכות כח ע"ב) יהי רצון שתהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם, כי הרואה פני אדם שחטא כנגדו מתבייש מאתו וכמו כן יהיה מורא שמים עליכם שיראה מלך מלכי המלכים הקב"ה עומד עליו ומתבייש לחטוא ויראה זו נקרא ראשית כמו שנאמר ראשית חכמה יראת ה' וכתוב יראת ה' ראשית דעת, כי הוא תכלית המכוון מהבריאה כמו שנאמר מה ה' אלהיך שואל מעמך, כי אם ליראה.

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ה/א

אמר רבי לוי בר חמא אמר רבי שמעון בן לקיש לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע שנאמר רגזו ואל תחטאו אם נצחו מוטב ואם לאו יעסוק בתורה שנאמר אמרו בלבבכם אם נצחו מוטב ואם לאו יקרא קריאת שמע שנאמר על משכבכם אם נצחו מוטב ואם לאו יזכור לו יום המיתה שנאמר ודומו סלה

ברית – אש :

וכן ברי"ת א"ש, כי תכלית מכוון הבריאה היה גם כן עבור שמירת הברית כמו שנאמר וצדיק יסוד עולם וכמו שכתוב בזוהר הקדוש (חלק א צג א) דכיון דאתגזר שנימול לשמונה אנחנו מדובקים בקדושה בשורש ורצוננו רק לעשות רצונו יתברך ולזה נקראו צדיקים ואף אם יש אחר כך איזו חסרון הוא רק מצד השאור שבעיסה.

כי תצא למלחמה על אויביך וגו', כי פשוטו הוא על המלחמה נגד היצר הרע ותאוות, כי יצר הרע נקרא שונא (כמו שאמרו סוכה נב.) ואנחנו לוחמים תמיד נגדו וה' לא יעזבנו בידו ועל זה מרמז סכותה לראשי ביום נשק, היינו ביום מלחמה נגדו. ונקרא ברית אש, כי ההולך אחר תאות לבו נידון באש של גיהנום כמו שאמרו (פרק ד' דאבות) ושכר עבירה עבירה, והיינו, כי מהעבירה עצמה נעשה האש של גיהנום כמו שנאמר רוחכם אש תאכלכם וכמו שאמרו (בראשית רבה פ' ו) אש שיוצאת מגופן של רשעים ומלהטת אותם. ותאות עבירה נקרא אש כמו שאמרו (קידושין פא.) נורא בי עמרם. ואברהם אבינו עומד על פתח גיהנם ואינו מניח אדם מהול מישראל לירד לשם (כמו שאמרו בראשית רבה פ' מח)

שבת :

תליתאי שב"ת יר"א וקדושת שבת הוא גם כן רק לישראל כמו שנאמר, כי אות היא ביני וביניכם, ועכו"ם ששבת חייב, כי אין להם שייכות כלל לקדושת שבת וכמו שאמרו (מדרש רבה דברים) למלך ומטרונה יושבים ומשיחין זה עם זה מי שבא ומכניס עצמו ביניהם כו'. ושבת היא תכלית כל הבריאה והיא כוללת כל התלת פקודין, כי השומר שבת נקרא ירא כמו שדרשו (תענית ח ע"ב) יראי שמי על שומרי שבת. ואמרו (ירושלמי פ"ד דדמאי) אימת שבת על עם הארץ.

בראשית = תאב שיר

בראשית = ברא שית